

Ю. С. Бичіна,

аспірант кафедри страхування, ДВНЗ «Київський
національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»,

асистент кафедри фінансів Кримського економічного інституту
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана», м. Сімферополь

МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВИХ ВІДНОСИН СУБ'ЄКТІВ СТРАХОВОГО РИНКУ

Ефективний і всебічний розвиток національної економіки вимагає створення інтенсивної страхової системи, яка була б здатною у повній мірі враховувати, задовольняти та захищати економічні інтереси кожного з суб'єктів ринку та забезпечувати їх взаємне узгодження. Механізм регулювання фінансових відносин суб'єктів страхового ринку призначений забезпечити подальший розвиток страхової системи саме в цьому напрямку. Ускладнення фінансових відносин суб'єктів страхового ринку об'єктивно потребує формування та впровадження ефективного механізму регулювання фінансових взаємовідносин між суб'єктами ринку.

Конкретного визначення поняття «регулювання фінансових відносин суб'єктів страхового ринку» немає, але аналіз праць вітчизняних і зарубіжних науковців і практиків у галузі регулювання страхової діяльності дозволив визначити дане поняття як: регулювання фінансових відносин суб'єктів страхового ринку — це сукупність соціально-правового та фінансового механізмів, за допомогою яких забезпечується функціонування та регулювання складною системою економіко-правових відносин між державою, страховиком і страхувальником і контроль за страховою діяльністю з метою гармонійного і збалансованого розвитку страхового ринку та захисту інтересів і прав його суб'єктів.

Спираючись на виокремлення дослідників різних сфер фінансових відносин — фінанси суб'єктів господарювання, страхування, державні фінанси, міжнародні фінанси, фінансовий ринок — необхідно акцентувати увагу на наявності і відносно самостійних механізмів їх організації та функціонування. Певна відокремленість цих механізмів закріплюється різними рівнями економічних відносин, різними завданнями, а також специфічними для кожно-

го з них методами та формами акумуляції та використання фінансових ресурсів.

З метою розбудови механізму регулювання фінансових відносин суб'єктів страхового ринку, пропонуємо розглядати фінансовий механізм страхової системи як дворівневу систему: систему державного регулювання і систему саморегулювання [1, с. 97—105].

Суб'єктами у системі державного регулювання виступатимуть органи управління, які переслідують свої власні економічні інтереси. Неузгодженість цих інтересів на різних рівнях призводить до руйнування системи. Об'єктом регулювання є страховий ринок, а точніше його учасники. Особливість системи саморегулювання полягає в тому, що в якості як суб'єктів, так і об'єктів регулювання виступають страхові організації.

Аналіз економічної літератури з питань регулювання в страховій галузі показав, що систему державного регулювання фінансових відносин учасників страхового ринку необхідно розглядати як сукупність компонентів системи: підсистему методів, форм та інструментів (табл. 1) і підсистему організаційного, нормативно-законодавчого, інформаційного забезпечення [2, с. 187—203].

Таблиця 1

**МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ
СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Методи регулювання	Форми	Інструменти
Економічне адміністрування	Державне фінансування, антимонопольне регулювання, державні контракти для організацій державної форми власності	Державна страхова організація, акредитація, контракт, тендер
Стратегічного і тактичного планування	Планування та прогнозування страхової діяльності, розробки програм розвитку, діяльності	Програми, перспективні і поточні плани, прогнози
Регулювання фінансової діяльності страховика	Контроль за платоспроможністю, контроль за інвестиційною діяльністю, контроль за ціноутворенням, оподаткування	Нормативи, ліміти, тарифи, податки, ставки, оподаткований дохід, пільги, штрафи, пеня, санкції, заборони
Грошово-кредитне регулювання	Регулювання ставки фінансування та валютного регулювання	Процентна ставка, курс, котирування, паритет, аукціон, номінал

Конструктивне поєднання вказаних форм, методів та інструментів регулювання фінансових відносин на страховому ринку створює можливості для комплексного впливу на циклічність процесу розвитку страхового ринку.

Організаційне та інформаційне забезпечення відіграють суттєву роль у створенні надійного механізму регулювання фінансових відносин учасників страхового ринку і сприяють захисту їх інтересів. Існує потреба у формуванні баз даних щодо поточної та стратегічної діяльності, змін макро- і мікроекономічної ситуації на страховому ринку, тенденції розвитку фінансових відносин суб'єктів ринку. Запорукою прийняття оптимальних управлінських рішень, спрямованих на зменшення витрат фінансових ресурсів і зростання прибутку є вичерпна, достовірна, своєчасна та зрозуміла інформація, постійний аналіз змін зовнішніх і внутрішніх чинників, що можуть вплинути на ефективність функціонування механізму регулювання страховою діяльністю.

Нормативно-законодавче регулювання займає вагоме місце в механізмі регулювання фінансових відносин суб'єктів страхового ринку України. Даний компонент системи має досить різноманітні правові засади і ґрунтується на трьох основних блоках: законодавча база, нормативно-правові акти та інші документи, прийняті Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, розпорядження Нацкомфінпослуг дозвільного характеру.

Дослідивши механізм регулювання фінансових відносин суб'єктів страхового ринку, потрібно не збільшувати силу управлінського впливу, а посилювати ступінь узгодженості та взаємодії страховиків, страхувальників і держави, який би враховував специфіку їх інтересів і взаємовідносин.

Список літератури

1. Лубкова Е. М. Регулирование функционирования и развития регионального страхового рынка: на примере Кемеровской области : дис. канд. екон. наук : 08.00.10 / Лубкова Ельмира Миннуловна. — Кемерово, 2005. — 145 с.
2. Баранова В. Г. Фінансовий механізм страхової системи України: проблеми функціонування і розвитку : дис. доктора екон. наук : 08.00.08 / Вікторія Глібівна Баранова. — ОДЕУ, 2010. — 420 с.